



Dora  
Ruždjak  
Podolski  
**interview**



# 'Prenapuhana je tvrđnja da turizam oduzima Dubrovačkim ljetnim igrama prostor i važnost'

Razgovarala **ZRINKA VRABEC-MOJZEŠ** Fotografija **ROZA ZANINI MOZARA**

**O**vogodišnje, 74. Dubrovačke ljetne igre tradicionalno će se, od 10. srpnja do 25. kolovoza, održati na različitim ambijentalnim lokacijama grada, a tijekom 47 festivalskih dana bit će izvedeno gotovo 70 dramskih, glazbenih, plesnih, folklornih i drugih programa.

Ceremoniju ovogodišnjeg svečanog otvaranja ispred crkve sv. Vlaha, uz sudjelovanje Festivalnog dramskog ansambla, studenata glume Akademije dramske umjetnosti u Zagrebu i Splitu, Dubrovačkog simfonijskog orkestra, Akademskog zbora Pro musica Mostar, zbora Libertas, Dubrovačkog komornog zbora, zbora Blasius, Folklornog ansambla Lindo i Plesnog studija Lazareti, režirao je pomoćnik intendantice za dramski program Saša Božić, prema scenariju koji potpisuje s dramskom umjetnicom Natašom Dangubić.

Inače, vlastita produkcija i dalje je nezaobilazna okosnica dramskog programa, koji ove godine donosi čak četiri premijerna naslova, uz četiri reprize i dva gostovanja. Prva premijera najavljena je već za 12. srpnja, a radi se o predstavi „Vidi kako Lokrum pere zube“, nastaloj prema istoimenom romanu Ivane Lovrić Jović, u režiji Paola Tišljarića. Na programu je i lanjska uspješnica „Krvava svadba“ u režiji Franke Perković-Gamulin, zatim prošlogodišnji „Ljubovnici“ u režiji Aleksandra Švabića, kao i „Mara i Kata“, autorski projekt Saše Božića u suradnji s Natašom Dangubić i Doris

**'LJUDI zaboravljaju da je tijekom posljednjih šest godina na Dubrovačkim igrama gostovao veliki broj svjetskih zvijezda koje isključivo nastupaju u prestižnim dvoranama'**

Šarić Kukuljicom, koje će publiku na Kazerni nasmijavati četvrtu sezonu zaredom. Od gostovanja treba izdvojiti „Velo misto“ Zagrebačkog gradskog kazališta Komedija, u režiji Marine Pejnović, i prošlogodišnji baletni hit splitskog HNK-a „Veliki Gatsby“.

Za najmlađu publiku i ovog ljeta na programu je glazbeno-scensko djelo „Čudesna šuma“. Glazbeni dio programa otvorit će jedan od najboljih svjetskih pijanista Andras Schiff, 13. srpnja, koncertom u atriju Kneževa dvora gdje će se održati i koncerti mladih glazbenika regije u sklopu projekta „Synergy: Sharpening the capacities of the classical music industry in the Western Balkans“ sufinanciranog sredstvima Kreativne Europe. Jedan od najtraženijih

glazbenika današnjice, violončelist Nicolas Altstaedt, na 74. Igrama održat će dva koncerta. U programu je i koncert Dubrovačkog simfonijskog orkestra sa sopranisticom Josipom Bilić pod ravnanjem maestra Valentina Egela, a njemački violončelist Eckart Runge nastupit će s pijanisticom Martinom Filjak i saksofonistom Gordanom Tudorom. Svjetski poznati bas-bariton Marko Mimica održat će koncert s kubanskim pijanistom Marcosom Madrigalom, dok će s Komornim orkestrom Mendelssohn nastupiti mađarski violinist Kristóf Baráti.

Igre će zatvoriti program „Opera gala“ u izvođenju Simfonijskog orkestra Hrvatske radiotelevizije i Zbora HRT-a pod ravnanjem dirigenta Tomislava Fačinija, uz soliste sopranisticu Dariju Augušan, kontratenora Franka Klisovića, tenora Roka Radovana i baritona Leona Košavića. Uz sve navedeno, u planu je i bogat popratni program.

Tjednik Nacional razgovarao je s intendanticom Dubrovačkih ljetnih igara Dorom Ruždjak Podolski, kojoj je ovo posljednja godina mandata. Tijekom svoje bogate kazališne karijere režirala je više od osamdeset dramskih, opernih i operetnih predstava i mjuzikala diljem Hrvatske. Gostovala je u Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Sankt Peterburgu, gdje je postavila mjuzikl „Chicago“, kao i u Kanadi, u Torontu, gdje je postavila operu „Nikola Šubić Zrinjski“. Uz Dubrovačke ljetne igre vezana je od 2004., a od 2009. do 2012.

**DORA RUŽDJAK PODOLSKI**, intendantica Dubrovačkih ljetnih igara koje će se ove godine održati 74. put, govori o posljednjoj godini svog mandata, najavljuje program ovogodišnjih Igara te demantira kritike da se taj festival pretvorio u lokalnu manifestaciju

DU | KULTURA |

bila je ravnateljica dramskog programa. Dobitnica je mnogih nagrada, a najznačajnije su Nagrade hrvatskog glumišta za režiju mjuzikla "Chicago" 2004., "Ljepoticu i zvijer" 2008., opere "Madame Buffault" 2015. i "Črne mati zemle" 2017., koja je osvojila Nagradu hrvatskog glumišta za najbolju predstavu u cjelini. Na poziciju intendantice Dubrovačkih ljetnih igara imenovana je 2017. godine. Posljednjih godina paralelno je režirala u raznim kazalištima, a nakon velike uspješnice „Črna mati zemla“ u Zagrebačkom kazalištu mladih, krajem prošle godine režirala je predstavu „Moj muž“ Rumene Bužarovske.

**NACIONAL:** Kako biste opisali svečano otvaranje Dubrovačkih ljetnih igara, koliko je u programu otvaranja bilo tradicije, koliko novih elemenata i kakva je uloga Nataše Dangubić u toj priči?

Naša dramska umjetnica Nataša Dangubić ima izuzetan dar za pisanje, što je poznato nekima od nas, ali ovo je prigoda da to prvi put i javno pokaže. Otvaranje je bilo zamišljeno u vedrom i optimističnom tonu, a s druge strane, taj scenarij propitkuje duh grada i duh Dubrovčana, kao i to što Igre i takav festival znače ne samo gradu, već i cijeloj Hrvatskoj. U programu otvaranja bili su i oni klasični elementi – dakle, Knez i „Neka uđu glumci“. Kneza je tumačio legendarni Maro Martinović, naslijeđivši u toj ulozi svoga oca Mišu Martinovića, tako da je tradicija poštovana. Prije svečanog otvaranja održana je i tradicionalna generalna proba, koju s tribina mogu pratiti svi Dubrovčani i dobacivati primjedbe. Oni su, doduše, nešto posustali u gadanju glumaca rajčicama i jajima, no moram priznati da su se nekada s tribina mogli čuti umebesno duhoviti komentari, usko povezani uz Igre i zatečenu političku situaciju. Sada komentiranje zna biti pomalo isforsirano, ali što možemo, vremena se mijenjaju, no za mojeg mandata bilo je nekih zanimljivih aluzija građanstva na politička i gradska pitanja.

**NACIONAL:** Na kojim se sve lokacijama održavaju Igre? Posljednjih godina to je znalo biti problem jer se turizam i predstave, kao i koncerti, često sudaraju.

Rekla bih kako je tvrdnja da se ambijentalnost gubi i da turizam Igrama oduzima prostor i važnost, prenapuhana. Nije to baš kraj, ma nije to uopće točno. Taj konstrukt prisutan je posljednjih desetak godina. Po mojem mišljenju pretjeran je to konstrukt, zato što Igre i Grad dobro surađuju i dogovori i pregovori uvijek su mogući. Ali isto je tako činjenica da se u ove 74 godine, otkad Igre postoje, i svijet promijenio naglavačke. Očekivati da jedan grad stane zbog nekog koncerta ili predstave, smatram da nije realno. To je zapravo nemoguće i nisam pobornica pasatizma. Meni to ide na živce i privatno i profesionalno.

**NACIONAL:** Srećom, još uvijek ima lokacija koje nisu toliko okružene bukom i restoranima, naprimjer, park Gradac?



CEREMONIJA OVOGODIŠNJEG SVEČANOG OTVARANJA IGARA ODRŽANA JE 10. SRPNJA ISPRED CRKVE SV. VLAHA

Točno, ima ih jako puno i one mogu biti jako inspirativne i uvijek mogu donijeti neki novi vid umjetničkog propitkivanja. Ove godine puno će biti u funkciji tvrđava Revelin, gdje se upravo podiže pozornica koja će ugostiti mnoge programe – od koncerta fada, umjetnice Marize, preko „Velog mista“, s kojim gostuje ZGK Komedija, do „Velikog Gatsbyja“, baleta u koreografiji Lea Mujića, i, naravno, dubrovačkog kulturno-umjetničkog društva Lindo. Tvrđava Revelin je idealno prizorište za takve velike predstave i gostovanja, izdignuta iznad Grada, a i sama po sebi predstavlja posebni doživljaj. To je jako lijepa pozicija.

**NACIONAL:** Usprkos disco-klubu koji je smješten na prvom katu?

**'ČINJENICA JE DA se u ove 74 godine, otkad Igre postoje, i svijet promijenio naglavačke. Očekivati da jedan grad stane zbog nekog koncerta ili predstave, smatram da nije realno'**

Diskoteka u tvrđavi pod zaštitom UNESCO-a oksimoron je sam po sebi i tome za sada nitko ne može stati na kraj, pa ni Festival. No, usprkos tome, na taraci Revelina ipak se neometano odigravaju programi.

**NACIONAL:** Većina koncerata održat će se u Kneževom dvoru, gdje će glazbeni program 13. srpnja otvoriti jedan od najboljih svjetskih pijanista Andras Schiff. A što je s ostalim koncertnim lokacijama?

Završni koncert „Opera gala“ izvest će Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije i Zbor Hrvatske radiotelevizije pod ravnanjem dirigenta Tomislava Fačinija, uz soliste sopranisticu Dariju Augustan, kontratenora Franka Klisovića, tenora Roka Radovana i baritona Leona Košavića, ispred Kneževa dvora. To je mjesto u samom srcu grada, a opet je povoljno za odvijanje koncerta klasične glazbe. A i takav koncert mora biti specifično osmišljen. Ne možete na tom mjestu izvoditi koncerte koji bi bili ekvivalent onima u zatvorenoj dvorani. To jednostavno nije moguće. Ali tako nešto nije moguće producirati na ulici nigdje u svijetu, pa ni u Dubrovniku. U tom smislu Dubrovnik bi iz ovih stopa trebao početi graditi polivalentnu koncertnu i kazališnu dvoranu.

**NACIONAL:** Od četiri premijere tri su koprodukcije. Je li to novitet koji ste uveli?

Ne radi se ni o kakvom novitetu, koprodukcije su uobičajeni model konstituiranja programa, ove godine se naprosto poklopilo da ih ima toliko.

**NACIONAL:** Prva premijera je „Lokrum pere zube“ prema romanu Ivane Lovrić Jović, u režiji Paola Tišljarića. Gdje će se predstava igrati?

Predstava će se, logično, igrati na samom Lokrumu. Radi se o pravoj ambijentalnoj predstavi koja govori o Dubrovniku, radenoj na temelju romana toka svijesti Ivane Lovrić Jović, rođene Dubrovkinje s adresom u Zagrebu. Taj je roman u kazališni medij prevela dramaturginja Marijana Fumić. Vrlo zanimljiva ženska priča. Radimo je u koprodukciji s Kazalištem Marina Držića, koje Paolo Tišljarić jako dobro vodi. Tamo se sada našla jedna vrlo kvalitetna ekipa koja sjajno radi i upravo ta kvaliteta je i omogućila da budu dio Igara.

**NACIONAL:** I drugi premijerni naslov „Na tri kralja“, Grzegorza Jarzyne i Romana Pawłowskog, također je koprodukcija, i to sa ZKM-om. Kako je došlo do te suradnje?

Tu smo koprodukciju zapravo dugo planirali, doticali smo se i drugih redatelja i drugih naslova, zapravo još od 2019. godine, prije COVID-19, a onda nas je pandemija zaustavila. To je projekt koji Igre, kao ni ZKM, ne bi mogle samostalno producirati. Režira ga poljski redatelj Grzegorz Jarzyna, jedan od najčuvenijih europskih redatelja srednje generacije koji ima zavidnu međunarodnu karijeru. U suradnji sa ZKM-om u ovoj koprodukciji raspoređujemo troškove, a predstava će nakon Dubrovnika igrati i u Zagrebu u ZKM-u.

**NACIONAL:** Treća premijera su „Maske“, redatelja i glumca Dražena Šivaka, koja će premijerno biti prikazana 12. kolovoza na tvrđavi Bokar. O kakvoj se predstavi radi?

Dražen je u Dubrovniku već dulje prisutan i uvijek oduševljava svojim glumačkim kreacijama i svježinom. I ova je predstava nastala u koprodukciji Dubrovačkih ljetnih igara i Umjetničke organizacije Grupa, u kojoj on djeluje. U ovoj predstavi Šivak će se baviti Commediom dell'arte, koja je itekako značajna za opus Marina Držića, čija se većina djela bazirala na tom žanru. Dražen će, u formi predavanja, objasniti značenje kazališnih maski i arhetipova.

**NACIONAL:** Posljednja dramska premijera, 17. kolovoza u parku Gradac, bit će „Sjetne žene raguzejske“, vaš autorski projekt kojim ćete se i oprostiti od intendanture. Otkud ideja za njega?

Još za vrijeme COVID-a šetala sam se Dubrovnikom s dramaturgom i publicistom, kolegom Hrvojem Ivankovićem, s kojim sam puno razgovarala o tužnim ženskim sudbinama za vrijeme Dubrovačke Republike. Zapravo me on inspirirao da se pozabavim ženskom temom, kao i temom potisnute ženskosti i uloge žene u društvu. Učinilo mi se zanimljivim da baš u Dubrovniku progovorim o ženskoj na kazališni način. A onda je nekako spontano ispalo, kako to obično biva, da to baš i neće biti predstava o sjetnim ženama, već o ženama koje su svojom snagom, karizmom i inteligencijom

nešto pomaknule u Republici, pa i u svijetu. O ženama koje su svojim angažmanom i djelovanjem nešto promijenile.

**NACIONAL:** Prilikom pripreme predstave koristite ste i arhivsku građu iz Dubrovačke Republike, koliko vam je to pomoglo?

Da, u tu građu zaronila je dramaturginja Marijana Fumić, koja je angažirana i u ovoj predstavi. Inače, Marijana je „džoker zovi“ za ovu sezonu Dubrovačkih ljetnih igara. Ona je vrlo sposobna dramaturginja iz Osijeka, a osim toga i odlična istraživačica. Zaista si je dala truda te prokopala zanimljivosti iz ženskih sudbina - ne samo za vrijeme Republike, već i nakon njenog raspada, baveći se ženama koje su živjele u rasponu od 14. do 20. stoljeća. Predstavu izvodi Festivalski dramski ansambl predvođen jakim ženskim snagama, a to su Nataša Dangubić, Gloria Dubelj, Anica Končić, Nataša Kopeč, Iva Kraljević, Lana Meniga, Lidija Penić-Grgaš, Lucija Rukavina, Nikolina Prkačin. I jedan glumac, Marin Klišmanić. On igra sve muške role i simbolizira sve muškarce kroz sva ta stoljeća. Jako zanimljivo, u svakom slučaju. Vjerujem da će kroz ovu predstavu publika imati priliku steći pravi uvid u žensku sudbinu. Doduše, vrlo sličnu današnjoj, u smislu partikularnosti i osebnosti. Jer i dan danas se čudimo kada žena nešto postigne, zar ne?

**NACIONAL:** Ovo vam je posljednja sezona intendantice Dubrovačkih ljetnih igara, s kakvim osjećajima napuštate funkciju? Je li vam žao i što ste najvažnije ostavili iza sebe?

Vrlo sam ponosna na to što sam napravila. Neće mi biti žao što završavam mandat, čak mislim da ću osjetiti svojevrsno olakšanje, jer ta funkcija je vrlo zahtjevna i ja sam jako puno svog kreativnog potencijala žrtvovala za upravljanje Festivalom. Nije mi, naravno, žao zbog toga, jer to je bilo pravo vrijeme za mene. S timom u Dubrovniku i svojim suradnicima postigla sam to da smo učvrstili Festival i organizacijski i logistički. Čini mi se da je sada sve dobro povezano i spremno za neki novi rast. Osim toga, COVID nas nije omeo i, srećom, nije

zaustavio festival. Kao što vidimo, 74. izdanje Igara je otvoreno i u punom je zamahu, što je samo po sebi svojevrsno postignuće. Naravno, ne samo zahvaljujući nama koji radimo na festivalu, već smatram da je to jedna mala, ali slatka pobjeda hrvatske kulture. Osim toga, uveli smo i jedan novum - a to je da smo jako puno programa kreirali za najmlađu publiku i mlade i to nam je možda i najveći plus u ovom mandatu. Za tu publiku producirali smo puno impresivnih programa i tako, vjerujem, stvorili jezgru neke nove festivalske publike. Mislim i da smo ponešto osuvremenili festival i pomaknuli gabarite. Možda ne onoliko koliko sam željela, ali u granicama mogućeg.

**NACIONAL:** Bilo je kritika da su Igre postale previše lokalne, da su premalo regionalne i međunarodne. Kako to komentirate?

Ne mogu se složiti s time zato što je glazbeni dio programa osmišljen za međunarodnu publiku, koja ga tako i prepoznaje. A to se može lako provjeriti kroz prodaju ulaznica. On je doista atraktivan za sve turiste i posjetitelje grada, koji ga svakoga ljeta oduševljeno prate. Ljudi možda zaboravljaju da je tijekom posljednjih šest godina na Dubrovačkim igrama gostovao veliki broj svjetskih zvijezda koje isključivo nastupaju u prestižnim glazbenim dvoranama. Ne znam zašto nas je pratio glas da smo bili previše lokalno orijentirani, kao da su Igre od samostalne Hrvatske bile baš posebno međunarodno prepoznatljive. Ponekad imam dojam da su Hrvati, osim poslovičnog jala, postali i prilično zaboravni. No nije na meni da se ocjenjujem, vrijeme će pokazati što smo sve napravili.

**NACIONAL:** Nasljeđuje vas pijanistica Martina Filjak. Mnoge brine što će biti s dramskim dijelom programa, po kojem su igre prepoznatljive?

Da, čula sam ta nagađanja. Ja ne bih nagađala, već bih pričekala da Martina pokaže što zna. Mislim da je ona izuzetna glazbenica, izuzetna umjetnica i znam da ima izuzetne organizacijske sposobnosti. Inteligentna je, ima kliker, super je sposobna i sigurna sam da će ona Igre dobro voditi. Takvi komentari i pretpostavke nemaju nikakvu osnovu.

**NACIONAL:** Kakvi su vaši profesionalni planovi?

Već u studenome počinjem režirati čudesno djelo Tomislava Zajeca, „Nestajanje“ u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu. Drama je dobila Nagradu Marin Držić i mislim da će uzdrmati duhove sredine.

Naravno, posvećujem se punim plućima svojoj profesorskoj karijeri premda se moji studenti ne mogu žaliti da sam ih zanemarivala tijekom svog mandata. Već u listopadu u Satiričkom kazalištu Kerempuh igrat će diplomski ispit mojih studenata naslovljen „Posljednji Čehov u Hrvatskoj“ te ne mogu dovoljno zahvaliti ravnateljici Sonji Kovačić koja je taj glumački biser stavila na repertoar.

**'KADA MI USKORO istekne mandat, posvećujem se punim plućima profesorskoj karijeri, premda se moji studenti ne mogu žaliti da sam ih zanemarivala tijekom svog mandata'**